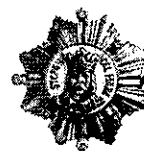

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 062-7447 din 08.11.2021

La nr. 302 din 26.10.2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitate.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 10 (zece) file.

Director

R. Flocea

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2547</u>	
"09" <u>11</u>	2021
Ora _____	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7511 din 08.11.2021

la proiectul de lege privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitate

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5691/language/ro-RO/Default.aspx>

Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, s-au respectat parțial rigorile privind transparența decizională statuate de cadrul normativ citat supra.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat în scopul protecției investițiilor realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului și creșterea transparenței investițiilor de importanță pentru securitatea statului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul public prin actualizarea cadrului normativ primar sub aspectul protecției investițiilor realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului și creșterea transparenței investițiilor de importanță pentru securitatea statului.

Totodată, redacția propusă conține multiple carențe și factori ce periclitizează eficiența și integritatea instituțională/profesională a agenților publici/entității publice responsabile de examinarea și gestionarea proceselor aferente realizării investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului. În context, se accentuează faptul că neexcluderea factorilor de risc delimitați conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, poate determina promovarea intereselor de grup a agenților publici/entității publice responsabile de examinarea și gestionarea proceselor aferente realizării investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului, fapt care poate prejudicia interesul public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului scopul, condițiile ce au impus elaborarea acestuia și principalele prevederi ale amendamentelor propuse, fapt ce denotă întrunirea generică a rigorilor de tehnică legislativă enumerate supra.

Totodată, aprecierea motivării expuse în nota informativă a proiectului prin prisma potențialului impact și riscuri de corupție aferente proceselor reglementate, denotă insuficiența argumentării inerenței adoptării unor prevederi ale proiectului. Insuficiența în cauză în special vizează criteriile potrivit cărora au fost delimitate domeniile de importanță pentru securitatea statului (sub acest aspect ne vom referi la prevederile art.4 lit.b)-d), g)).

Astfel, deși aparent intenția autorului este nobile și are drept scop delimitarea clară a domeniilor de importanță pentru securitatea statului, se accentuează faptul că fiecare dintre domeniile stabilite

conform prevederilor art.4 al proiectului, poate ulterior constitui obiect al unui proiect de investiție.

În contextul dat, este importantă delimitarea și justificarea sub aspect conceptual în ce măsură statul, prin intermediul autorităților abilitate, conform prevederilor prezentei legi este dispus de a admite proiecte investiționale ce vizează unele categorii de lucrări și în ce măsură, un organ colegial, instituit la nivel de Guvern, în lipsa unor rigori ce vizează componența instituțională/numerică a acestuia/procedurile administrative de delegare a membrilor/etc., este în drept de a lua asemenea decizii ținând cont de impactul acestora asupra societății, lipsa transparenței decizionale și a unei conlucrări eficiente și nu doar consultative cu organele abilitate în domeniul mediului/prevenirii și combaterii spălării banilor/etc.

În acest sens în special se remarcă prevederile ce vizează:

- gestionarea deșeurilor radioactive în timpul depozitării, procesării, transportului și eliminării acestora;
- proiectarea, construcția și exploatarea infrastructurii din domeniile [...] electorale;
- proiectarea, construcția și exploatarea tehnologiilor [...] tehnologii cuantice și nucleare, [...];
- producerea de materiale explozive pentru uz industrial și activități pentru distribuirea acestora;
- accesul la date cu caracter personal, sau asupra capacității de a controla aceste informații;
- administrarea registrelor publice ale statului, securitatea informațională.

Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea și completarea notei informative cu aspect deficitare evidențiate supra, efectuarea unei expertize ecologice și economice în modul prevăzut de art.34 al Legii Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea proiectului presupune implicarea unor mijloace financiare suplimentare neidentificate de către autor, or potrivit art.15 alin.(2) al proiectului: ***"(2) Finanțarea activității Consiliului va fi asigurată din bugetul de stat și alte surse neinterzise de lege."***

Totodată, autorul în mod eronat indică în nota informativă a proiectului faptul că: *"Realizarea proiectului nu implică mijloace financiare din bugetul de stat"*. Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea și completarea notei informative cu aspect deficitare evidențiate supra.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli:

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Prevederile proiectului, în mare parte, nu corespund rigorilor de tehnică legislativă evidențiate supra. În acest sens, se evidențiază utilizarea multiplelor formule și sintagme ambigui, ce atribuie neclaritate normelor ce vizează:

- criteriile de apreciere a potențialilor investitori;
- cazurile în care agentul public solicită informații suplimentare/categoriile de informații ce pot fi solicitate;
- metodologia de apreciere a existenței unui interes public justificat;
- criteriile de examinare a informațiilor prezentate de către potențialii investitori.

Carențele prenotate pot condiționa riscuri de corupție aferente proceselor reglementate admise atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, cât și de către potențialii investitori care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a determina agenții publici responsabili de a interpreta norma într-un anumit sens – favorabil potențialului investitor.

Aspectele date au fost analizate detaliat în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme incompatibile cu reglementările altor acte normative în vigoare, ce vizează competența de elaborare/actualizare/publicare a listei jurisdicțiilor cu risc sporit (art.6 alin.(1) lit.a), alin.(2) al proiectului).

Totodată, prevederile proiectului sunt lacunare sub aspectul reglementării statutului Consiliului, fapt care creează precondiții pentru interpretarea tendențioasă a aspectelor ce țin de:

- forma organizatorico-juridică (devine incert dacă acesta își va desfășura activitatea sub forma unui organ colegial cu întrunire periodică și asistarea din partea agenților publici ai unei entități publice sau crearea unei entități noi care va necesita bugetarea unor resurse financiare suplimentare;
- încadrarea acestuia în sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate;
- regimul general al activității acestuia;
- modul/sursa de finanțare a activității – în cazul instituirii unei entități publice noi;
- principiile fundamentale de organizare și funcționare a acestuia;
- raporturile juridice care decurg din activitatea acestuia;
- componența nominală/instituțională acestuia și componența numerică;
- procedurile administrative de delegare a membrilor/angajarea personalului;
- transparența activității acestuia (lipsa prevederilor și procedurilor de asigurare a accesului publicului general la informația referitoare la activitatea Consiliului; lipsa normelor care asigură transparența informațională a autorităților publice prin utilizarea tehnologiilor informaționale moderne (pagini și resurse web, baze de date deschise, forme interactive pentru adresările cetățenilor și persoanelor juridice etc.).

Carențele date au fost examinate detaliat în conținutul compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului stabilesc norme de reglementare a activității unor agenți publici/entități publice (preponderent Consiliul pentru promovarea proiectelor investiționale de importanță pentru

securitatea statului). Evaluarea reglementărilor propuse prin prisma standardelor naționale/internaționale anticorupție denotă anumite carențe ce pot determina admiterea manifestărilor de corupție de către agenții publici vizați și compromite climatul de integritate instituțional. Aspectele date au fost analizate detaliat în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
<p>Art.4 lit.p) p) controlul exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice;</p>	
<p>Obiecții:</p> <p>Prevederile proiectului nu definesc, nu categorizează și nu stabilesc criterii pertinente de apreciere a mărfurilor strategice, iar delimitarea acestora în contextul dat va fi efectuată discreționar de fiecare dată de către entitățile publice/agenții publici responsabili.</p> <p>Circumstanța în cauză, încurajează apariția manifestărilor de corupție și periclitează atât integritatea în sectorul public/privat, or neclaritatea cadrului normativ creează precondiții pentru interpretarea tendențioasă a normei și aplicarea abuzivă a acesteia atât de către agenții publici vizați/persoanele care susțin că au influență asupra acestora, cât și de reprezentanță mediului privat care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a aprecia norma potrivit doleanțelor sale.</p> <p>Totodată, neclaritatea în speță poate eventual atribui caracter legal depășirii atribuțiilor de serviciu realizate de către agentul public în contextul interpretării noțiunii de marfă strategică și obstrucționa atragerea acestuia la răspundere pentru interpretarea tendențioasă în sensul favorizării unui anumit agent economic, sau per contrario obstrucționării activității/accesului pe piață a altui agent economic.</p>	
<p>Recomandări:</p> <p>Recomandăm aprecierea normei prin prisma principiilor constituționale ale economiei de piață, liberei inițiative economice, concurenței loiale și riscului instituirii nejustificate a unor monopoluri private.</p> <p>Totodată, conform prevederilor art.32 al Legii privind actele normative, se impune avizarea proiectului conform competenței de către Consiliului Concurenței.</p> <p>În eventualitatea insistării de către autor asupra instituirii controlul exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice și obținerii avizului pozitiv în acest sens de la autoritățile publice vizate supra se accentuează necesitatea delimitării exhaustive a categoriilor de mărfuri vizate sau cel puțin a criteriilor potrivit cărora acestea vor fi delimitate ca fiind strategice. Redacția propusă trebuie să excludă orice neclarități la etapa implementării normei și să excludă riscul aprecierii aleatorii a acestei categorii de mărfuri.</p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Generale ● Încurajarea sau facilitarea actelor de:

<ul style="list-style-type: none"> • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive 	<ul style="list-style-type: none"> - trafic de influență - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare - corupere activă • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu
---	--

- 2 -

Art.6 alin.(1) lit.a), alin.(2)

Articolul 6. Restricții în realizarea investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului

(1) Nu pot realiza investiții în domeniile de importanță pentru securitatea statului persoanele fizice și juridice, inclusiv străine care:

a) individual sau în forma unui grup de persoane care acționează concertat, inclusiv în calitate de beneficiar efectiv, și sunt rezidente în jurisdicțiile ce nu implementează standarde internaționale de transparență, [...]. Lista jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență se aprobă de Guvern;

(2) Lista jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență în sensul prezentei legi se aprobă prin hotărâre de Guvern, la propunerea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, conform Metodologiei de stabilire a jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență, aprobată de acesta.

Obiectii:

Identificarea țărilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență și elaborarea listei acestor jurisdicții este un mecanism complex de evaluare a riscurilor specifice și monitorizare continuă a activității organismelor internaționale cu funcții de evaluare și monitorizare a riscurilor de spălare a banilor, evaziune fiscală și finanțare a terorismului. Prin urmare, funcțiile menționate sînt specifice autorităților publice cu funcții de reglementare a procesului de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

În susținerea celor enunțate, invocăm prevederile art. 41 alin. (3) din Legea integrității nr. 82/2017, potrivit căreia autoritatea publică responsabilă de elaborarea listei jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență, actualizarea și publicarea pe pagina sa web și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a acesteia este Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB).

În aceeași ordine de idei, potrivit prevederilor art.10 alin. (6) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, SPCSB are atribuția de a elabora, a actualiza și a publica pe pagina sa oficială, lista jurisdicțiilor cu risc sporit, care, într-o anumită proporție, este mai extinsă decît lista jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență.

Pornind de la atribuția de actualizare periodică de către SPCSB a listei menționate, atribuție care poate fi realizată numai în baza unor metodologii prestabilite, precum și ținînd cont de atribuțiile SPCSB, stabilite în art. 19 alin. (1) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, se constată faptul că funcția de elaborare/aprobare a Metodologiei de stabilire a jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență este specifică SPCSB.

Totodată, se constată că activitatea data prezumă un grad sporit de rapiditate în intervenția/identificarea jurisdicțiilor și actualizarea listei – fapt care nu întotdeauna corespunde cu ritmul prescris de activitate de legiferare a Guvernului. Prin urmare, există riscul unei neconcordanțe între conținutul listei aprobate în

modul prescris prin prezentul proiect și conținutul listei eventual actualizate de SPCSB și publicate pe pagina web oficială a acesteia. Aspectul dat, poate determina riscuri de corupție sub aspectul delimitării unei anumite jurisdicții dacă se încadrează sau nu în categoria dată.

De asemenea, relatăm că Banca Națională a Moldovei (BNM) în temeiul art. 29 alin. (4) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, conform unor acte normative interne a aprobat lista țărilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență, utilizată în contextul legislației din domeniul bancar (BNM: Hotărârea nr. 91/2013 cu privire la stabilirea listei jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență).

Recomandări:

Reglementarea clară a atribuției SPCSB de elaborare și publicare a listei jurisdicțiilor care nu implementează standarde internaționale de transparență și elaborare/aprobarea Metodologiei de stabilire a jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență.

Reglementarea situației ce vizează pluralismul în reglementarea aceleiași norme de către mai multe instituții (BNM, SPCSB) cu revizuirea consecventă a Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - delapidarea fondurilor și/sau a patrimoniului
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
 - influențare necorespunzătoare
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
- Legalizarea actelor de:
 - delapidarea fondurilor și/sau a patrimoniului
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni

- 3 -

Art.6 alin.(1) lit.c-d)

Articolul 6. Restricții în realizarea investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului

(1) Nu pot realiza investiții în domeniile de importanță pentru securitatea statului persoanele fizice și juridice, inclusiv străine care: [...]

c) au fost deja implicate în activități de spălare a banilor și finanțare a terorismului;

d) au fost deja implicate în activități care afectează securitatea statului sau ordinea publică și nu și-au onorat obligațiile contractuale;

Obiecții:

Contrar rigorilor art.54 din Legea nr.100/2017, prevederile proiectului evidențiate supra operează cu o formulă ambiguă care atribuie neclaritate procesului reglementat – “au fost deja implicate”. În context, devine incert ce presupune implicarea speță – existența doar a unor suspiciuni cu privire la spălarea banilor/investigație financiară în desfășurare sau atragerea la răspundere penală a subiectului vizat, etc.

Formularea conținută în reglementare care are sens neclar sau echivoc, creează precondiții pentru interpretarea subiectivă a normei, or aceasta acordă posibilități de aplicare a normei în sensul preferat, în

dependență de interesul responsabililor de implementare și control al aplicării. Circumstanța dată, creează multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate admise atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoane care au sau susțin că au influență asupra acestora cât și subiecții private vizați de normă care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a acționa într-un anumit fel adaptat convenției acestora.

Totodată, utilizarea unor formule ambigue în contextul reglementării aspectelor date poate obstrucționa calificarea ulterioară a acțiunilor agenților publici/persoanelor private vizate și atragerea la răspundere a acestora.

Recomandări:

Revizuirea sintagmei prin prisma noțiunilor stabilite de prevederile Legii nr.308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și stabilirea unei formule clare ce vizează calitatea subiecților vizați.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
 - corupere activă
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
- Legalizarea actelor de:
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 4 -

Art.6 alin.(1) lit.e)- g)

Articolul 6. Restricții în realizarea investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului

(1) Nu pot realiza investiții în domeniile de importanță pentru securitatea statului persoanele fizice și juridice, inclusiv străine care:

[...] e) există un risc justificat în temeiul informațiilor prezentate de către organele competente ale statului că, acestea vor desfășura activități ilegale sau infracționale;

[...] g) mențin sau au menținut legături cu grupuri organizate, servicii speciale sau grupări de state străine care au legături cu organizații teroriste internaționale, cu persoane suspectate de apartenență la acestea și care cresc riscul sau reprezintă o amenințare a securității naționale de stat;

Obiecții:

Contrar rigorilor art.54 din Legea nr.100/2017, formula de reglementare propusă de autor este ambiguă și desi se referă la calitatea subiectului ce realizează investiții în domeniile de importanță pentru securitatea statului, de facto vor fi atribuite competențe excesive Consiliului de apreciere a calității potențialilor investitori. Astfel, de exemplu, nu este clar cum și în baza căror criterii va fi apreciată potențiala săvârșire ulterioară de către un anumit subiect a unor activități ilegale sau infracționale, or potrivit principiului legalității statuat de cadrul normativ *Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.*

În contextul dat, analizând prin prisma art.14 al Convenției ONU împotriva corupției, se menționează faptul

că aprecierea în cauză excede competența funcțională a Consiliului, or prim-plan aceasta vizează activitatea unor organe de stat, competența și atribuțiile cărora sunt stabilite prin lege. Exprimarea unei poziții concludive în acest sens constituie competența exclusivă a organelor de stat abilitate prin lege, or acestea exercită rolul de centru național de colectare, analiză și difuzare a informațiilor privind eventualele operațiuni de spălare a banilor sau finanțarea/activitatea organizațiilor teroriste/sau alte categorii de infracțiuni vizate.

Prin urmare, eventual stabilirea riscurilor în cauză poate constitui doar obiect al competenței exclusive a unor organe speciale (SPCSB, SIS, etc), iar Consiliu, în limita competenței funcționale, în cadrul activității desfășurate, își întemeiază acțiunile pe concluziile organelor în cauză și nu depășește limitele constatate de către organele speciale.

Aprobarea proiectului în redacția propusă riscă să instituie în competența Consiliului atribuții improprii acestuia, care admit derogări și interpretări abuzive. Astfel, se creează posibilitatea alegerii de către agentul public/persoane care au influență asupra acestuia sau susțin că au influență asupra acestuia a interpretării celei mai convenabile a atribuțiilor sale, fără a ține seama de alte interese legitime și spiritul legii, executarea căreia urmează să o asigure prin activitatea sa. În context, instituindu-se riscul favorizării/obstrucționării unor anumiți subiecți ce manifestă interes pentru realizarea unui anumit proiect investițional.

Pe de altă parte formularea ambiguă a calității potențialului investitor poate tenta potențialul investitor/alte persoane cointerestate de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a aprecia norma/calitatea potențialului investitor ca fiind admisibilă în contextual realizării proiectului investițional.

Recomandări:

Revizuirea redacției propuse în sensul identificării și stabilirii organului competent de stat, abilitat prin lege de a investiga și a înainta concluzii privind eventualul risc ce prezintă activitatea unui potențial investitor. Astfel, Consiliul nu va da apreciere calității potențialului investitor ci va lua act de concluzia organului competent și va adopta decizia colegială conform recomandărilor expuse de către organul competent.

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni

Art.7 alin.(4), art.9 alin.(1), art.10 alin.(2), art.11 alin.(4), art.13

Articolul 7. Solicitarea aprobării prealabile a investițiilor de importanță pentru securitatea statului (4) În cadrul termenului prevăzut la alin.(3), dar nu mai târziu de a 70-a zi a termenului respectiv, Consiliul este în drept, la necesitate, să solicite informații suplimentare care au relevanță întru examinarea solicitării aprobării prealabile. Solicitarea se face în scris, precizându-se informațiile suplimentare ce urmează a fi prezentate.

Articolul 9. Deciziile Consiliului

(1) În urma examinării solicitării investitorului potențial de aprobare prealabilă, Consiliul poate emite următoarele decizii:

Articolul 7. Solicitarea aprobării prealabile a investițiilor de importanță pentru securitatea statului (4) În cadrul termenului prevăzut la alin.(3), dar nu mai târziu de a 70-a zi a termenului respectiv, Consiliul este în drept, la necesitate, să solicite informații suplimentare care au relevanță întru examinarea solicitării aprobării prealabile. Solicitarea se face în scris, precizându-se informațiile suplimentare ce urmează a fi prezentate.

Articolul 10. Solicități de informații

(2) Consiliul poate solicita oricărei autorități și/sau instituții publice naționale și din alte state implicate, examinarea și prezentarea informațiilor și/sau documentelor pe care le consideră relevante în scopul examinării investițiilor. [...]

Articolul 11. Consecințele juridice ce survin în situația lipsei aprobării prealabile

(4) Consiliul poate dispune prelungirea termenului prevăzut la alin.(3), în cazul în care aceasta este necesară în scopul neadmiterii periclitării stabilității financiare, sau în cazul în care există un interes public justificat prin acte confirmative.

Articolul 13. Efectele nerespectării clauzei de schimbare a controlului

Dacă partea care a preluat în proprietate sau în posesie/folosință un bun de importanță pentru securitatea statului, stabilit de prezentat lege, sau a perfectat contracte/tranzacții în cadrul activităților investiționale efectuate în domeniile de importanță pentru securitatea statului, stabilite de prezenta lege, nu a solicitat acceptul Guvernului și al Consiliului sau dacă, urmare a solicitării, acceptul nu a fost expus și, totodată, partea care a preluat în proprietate sau în posesie/folosință un bun de importanță pentru securitatea statului încheie tranzacția urmare a căreia o altă persoană fizică sau juridică preia controlul asupra investiției, cealaltă parte contractantă, precum și Guvernul, sunt în drept, nu mai târziu de șase luni de când au fost informați despre schimbarea controlului, să solicite rezolvirea contractului/tranzacției și repararea prejudiciului cauzat, indiferent de legea aplicabilă contractului/tranzacției.

Obiecții:

Prevederile evidențiate conțin carențe generice care urmează a fi examinate în comun.

Astfel, redacția propusă a acestora, operează cu formule permissive „este în drept”, „poate” – în contextul delimitării competenței unor agenți publici, fapt care creează precondiții pentru apariția manifestărilor de corupție. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă.

Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public/persoanele care au sau susțin că au influență asupra acestuia pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale.

Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri funcționarul „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

Un exemplu elocvent în acest sens constituie prevederile art.7 alin.(4) al proiectului, care operează cu sinagma „la necesitate” și „informații suplimentare care au relevanță”. Includerea suplimentară a unor astfel de formule accentuează riscul apariției manifestărilor de corupție admise de către agentul public sau persoanele care au/susțin că au influență asupra acestuia. Totodată, existența sintagmelor date obstrucționează atragerea la răspundere a agentului public pentru eventuala interpretare tendențioasă.

Recomandări:

Substituirea sintagmelor permissive „este în drept” sau „poate” cu cuvinte ce reglementează imperativ obligațiile agenților publici („solicită” „emite” „dispune”).

Subsecvent, autorul urmează reglementeze exhaustiv la art.7 alin.(4) cazurile în care agentul public solicită informații suplimentare și să categorizeze informațiile ce pot fi solicitate întru excluderea riscului stabilirii tendențioase a unor cerințe excesive de către agentul public.

În aceeași ordine de idei, la art.10 alin.(2) urmează a fi categorizate informațiile ce pot fi solicitate.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
 - influențare necorespunzătoare
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 6 -

Art.9 alin.(6), art.11 alin.(6), art.14 alin.(9), art.7 alin.(3)-(5), art.11 alin.(1) lit.a)

Articolul 9. Deciziile Consiliului

(6) În cazul emiterii deciziei de acceptare condiționată a aprobării prealabile, Consiliul stabilește condițiile necesare de conformare criteriilor cumulative prevăzute de art.8 alin.(1) și un termen de executare a acestora, dar nu mai mult de 90 zile.

Articolul 11. Consecințele juridice ce survin în situația lipsei aprobării prealabile

(6) Dacă în termenele prevăzute la alin.(3) și (4) nu au fost realizate nici una din acțiunile prevăzute de alin.(5), în cazul investițiilor prevăzute la art.3 alin.(1), lit.a) - organul executiv al persoanei juridice, în termen de cel mult 15 zile de la data expirării termenului prevăzut la alin.(4), emite decizia [...]

Articolul 14. Suspendarea executării deciziilor Consiliului în instanța de contencios administrativ

(9) Hotărîrea instanței de contencios administrativ privind declararea ilegală, parțial sau total, a deciziei Consiliului se transmite de îndată Consiliului și se publică neîntîrziat pe pagina web oficială a Consiliului.

Articolul 7. Solicitarea aprobării prealabile a investițiilor de importanță pentru securitatea statului

(3) Consiliul examinează solicitarea în termen de până la 90 zile de la data primirii acesteia și a tuturor documentelor și informațiilor necesare. [...]

(4) În cadrul termenului prevăzut la alin.(3), dar nu mai târziu de a 70-a zi a termenului respectiv, Consiliul este în drept, la necesitate, să solicite informații suplimentare care au relevanță întru examinarea solicitării aprobării prealabile. [...]

(5) Investitorul potențial va transmite informațiile suplimentare solicitate în termen de cel mult 20 de zile de la data solicitării acestora. [...]

Articolul 11. Consecințele juridice ce survin în situația lipsei aprobării prealabile

(1) În cazul în care investitorul efectuează activități investiționale în domeniile de importanță pentru securitatea statului prevăzute la art.4,[...] intervin următoarele consecințe juridice:

a) Consiliul dispune suspendarea exercitării dreptului de vot, [...]

Obiecții:

Prevederile evidențiate conțin carențe generice ce vizează termenul de realizare a unor acțiuni care urmează a fi examinate în comun.

În contextul dat se accentuează faptul că reglementarea ambiguă a termenului de realizare a unei acțiuni întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici. Astfel, apare discreția excesivă a acestora de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.

Subsidiar se accentuează faptul că, reglementarea defectuoasă a aspectelor date poate tenta subiectul vizat de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a aprecia norma conform doleanțelor sale.

Recomandări:

Completarea normelor, după cuvîntul "zile" cu cuvîntul „calendaristice”.

La art.11 alin.(1) lit.a) urmează a fi reglementat termenul de dispunere de către Consiliu a acțiunilor prescrise.

Factori de risc:

- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
 - corupere activă
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 7 -

Art.11 alin.(4)

Articolul 11. Consecințele juridice ce survin în situația lipsei aprobării prealabile

(4) Consiliul poate dispune prelungirea termenului prevăzut la alin.(3), în cazul în care aceasta este necesară în scopul neadmiterii periclitării stabilității financiare, sau în cazul în care există un interes public justificat prin acte confirmative.

Obiecții:

Sintagma „există un interes public justificat prin acte confirmative” atribuie caracter ambiguu normei. În context se remarcă neîntrunirea rigorilor de tehnică legislativă stabilite de art.54 din Legea nr.100/2017, or nu este clar ce acte confirmative pot fi prezentate întru justificarea interesului public, fapt care în esență atribuie Consiliului prerogativa de apreciere discreționară a existenței acestuia și a actelor confirmative relevante în acest sens. Circumstanța dată, crează condiții pentru exercitarea abuzivă a atribuțiilor de serviciu de către agentul public vizat de normă/persoanele care au sau susțin că au influență asupra acestuia.

Subsidiar se accentuează faptul că practica Curții Constituționale de examinare a constituționalității prevederilor de sancționare a unor infracțiuni de corupție, denotă faptul că interesul public și conformitatea

acțiunilor unui agent public cu interesul public urmează a fi delimitate doar prin prisma exigențelor stabilite stabilite prin lege, asigurând astfel stabilitatea și predictabilitatea normelor.

În context se remarcă faptul că adoptarea normei în redacția propusă va obstrucționa investigarea eventualelor acțiuni tendențioase ale agenților publici vizați (membrii consiliului), or caracterul defectuos al normei atribuie caracter legal potențialelor abuzuri/depășiri săvârșite de către aceștia.

De referință sub acest aspect se evidențiază:

- Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.17, MO27-32/26.01.18 art.4;
- Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 17.10.19, MO338-343/15.11.19 art.207;
- Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 27.06.17, MO352-355/29.09.17 art.92.

Recomandări:

Reglementarea actelor confirmative vizate (de exemplu declararea exproprierii de utilitate public în modul prevăzut de Legea specială și inițierea unui proiect investițional în acest sens).

Factori de risc:

- Altceva
- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
 - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 8 -

Art.8 alin.(1) lit.d), f), art.9 alin.(4) lit.b)

Articolul 8. Criteriile de examinare a informațiilor

(1) Examinarea informațiilor și a documentelor prevăzute la art.7 alin.(2), se realizează prin prisma următoarelor criterii:

d) existența unor suspiciuni în ceea ce privește investiția preconizată de a fi realizată, legate de săvârșirea infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, sau a altor infracțiuni grave sau deosebit de grave;

f) măsura în care o investiție preconizată este susceptibilă să asigure direct sau indirect, accesul la datele cu caracter personal ale cetățenilor Republicii Moldova, guvernelor unor state străine sau ale unor persoane străine care pot exploata aceste informații, într-un mod care amenință securitatea statului;

Articolul 9. Deciziile Consiliului

(4) Consiliul va emite decizia de acceptare a aprobării prealabile în următoarele situații:

b) nu are nici o suspiciune că, beneficiarul efectiv al investiției propuse este o altă persoană decât cea declarată în cadrul solicitării;

Obiecții:

Sintagma "existența unor suspiciuni" este ambiguă și atribuie caracter discreționar eventualelor acțiuni de examinare a investițiilor. În context nu este clar metodologia de lucru utilizată de către Consiliu și criteriile potrivit cărora vor fi apreciate ca fiind suspicioase investițiile preconizate.

Circumstanța dată, poate crea precondiții pentru aplicarea abuzivă a normei de către agenții publici vizați.

Apreciind prin prisma prevederilor Legii nr.308 din 22 decembrie 2017, se accentuează faptul că în privința existenței a careva suspiciuni legate de săvârșirea infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, sau a altor infracțiuni grave sau deosebit de grave – se vor expune organele competente conform cadrului normativ, iar Consiliu în mod indispensabil își întemeiază acțiunile pe concluziile acestor autorități.

Recomandări:

Completarea cu sintagma “confirmat/susținută de către autoritatea publică responsabilă de investigarea infracțiunilor în cauză conform Codului de procedură penală”.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
 - spălare a banilor proveniți din infracțiuni

- 9 -

Art.9 alin.(6)

Articolul 9. Deciziile Consiliului

(6) În cazul emiterii deciziei de acceptare condiționată a aprobării prealabile, Consiliul stabilește condițiile necesare de conformare criteriilor cumulative prevăzute de art.8 alin.(1) și un termen de executare a acestora, dar nu mai mult de 90 zile.

Obiecții:

Prevederile evidențiate supra stabilesc atribuții extensive de reglementare în competența Consiliului, or norma conține o derogare ce vizează stabilirea altor excepții/criterii de conformare decât cele enumerate de cadrul normative primar.

În acest sens se accentuează faptul că în conformitate cu prevederile art.(3) alin.(3) lit.b) al Legii nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestui

Atribuțiile extensive de reglementare stabilite în competența Consiliului, asigură posibilitatea stabilirii regulilor convenabile de însăși autoritatea responsabilă de executarea legii.

Investitirea Consiliului cu drepturi extensive de reglementare normativă în domenii care îi depășesc competențele, se apreciază ca factor ce creează precondiții pentru admiterea manifestărilor de corupție de către agenții publici responsabili/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, or, executivul are sarcina de a aproba acte normative întru executarea legii, și nu de completare a ei.

În contextul dat, va fi obstrucționată investigarea și aprecierea legalității activității Consiliului în cazul stabilirii tendențioase a unor rigori exagerate cu scopul favorizării unui anumit subiect/obstrucționării activității unui anumit subiect.

Totodată, stabilirea unor astfel de rigori, poate tenta subiectul vizat de a recurge la metode corupte pentru pentru a-și asigura valorificarea drepturilor sale.

Recomandări:

Consiliul în virtutea statutului și competenței atribuite poate exercita doar atribuții de aplicare a legii. În speță, acesta constată neîntreținerea condițiilor stabilite de lege și indică în decizia sa criteriile legale (stabilite de lege) care urmează a fi îndeplinite. Subsidiar, în contextul în care autorul proiectului prezumă și alte condiții imputabile potențialului investitor, acesta urmează să le indice în mod exhaustiv în proiectul propus.

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Atribuții extensive de reglementare
- Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare
 - corupere activă
 - trafic de influență
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 10 -

Art.12 alin.(1)

Articolul 12. Clauza de schimbare a controlului

(1) Clauza de schimbare a controlului este prevederea din contractele/tranzacțiile perfectate în cadrul activităților investiționale efectuate în domeniile de importanță pentru securitatea statului, sau al căror obiect sunt bunuri de importanță pentru securitatea statului, stabilite de prezenta lege, care obligă investitorul să obțină acceptul Guvernului și al Consiliului în situația în care investitorul intenționează să transmită controlul investiției altei persoane fizice sau juridice.

Obiecții:

Prevederile proiectului nu stabilesc procedura administrativă de solicitare și termenul de examinare și acordarea acestuia de Guvern și Consiliu.

Reglementarea lacunară sau confuză a procedurilor administrative pe care le gestionează autoritățile publice, determină discreția periculoasă a agenților publici responsabili de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.

Lipsa termenelor concrete întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici responsabili. Astfel, apare discreția excesivă a agenților publici responsabili de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.

Recomandări:

Reglementarea procedurii administrative de solicitare și termenul de examinare și acordare a acceptului de către Guvern și Consiliu.

Factori de risc:

- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism

	<ul style="list-style-type: none"> - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului - influențare necorespunzătoare ● Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu
--	--

- 11 -

Cu titlul de obiecție general vis-à-vis de prevederile proiectului

Obiecții:

Prevederile proiectului sunt tendențioasă a aspectelor ce țin de:

- activitatea sub forma unui organ colegial cu întrunire periodică și asistarea din partea agenților publici ai unei entități publice, sau crearea unei entități noi care va necesita bugetarea unor resurse financiare suplimentare;
- încadrarea acestuia în sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate;
- regimul general al activității acestuia;
- modul de finanțare a activității – în cazul instituirii unei entități publice noi;
- principiile fundamentale de organizare și funcționare a acestuia;
- raporturile juridice care decurg din activitatea acestuia;
- componența nominală/instituțională acestuia și componența numerică;
- procedurile administrative de delegare a membrilor/angajarea personalului;
- transparența activității acestuia (or analiza prevederilor proiectului denotă lipsa prevederilor și procedurilor de asigurare a accesului publicului general la informația referitoare la activitatea Consiliului; lipsa normelor care asigură transparența informațională a autorităților publice prin utilizarea tehnologiilor informaționale moderne (pagini și resurse web, baze de date deschise, forme interactive pentru adresările cetățenilor și persoanelor juridice etc.).

Omisiunea legiuitorului de a reglementa aspecte ale relațiilor sociale, existența cărora rezultă din realitatea obiectivă sau din alte prevederi ale aceluiași act, instituie multiple riscuri de corupție aferente implementării normelor. Pericolul coruptibilității acestui element constă în incertitudinea pe care o creează în relațiile sociale, îndeosebi cele referitoare la mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor agenților publici și a procedurilor administrative de care ei sunt responsabili etc., situații în care autoritățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri sau de a se eschiva de la îndeplinirea măsurilor de asigurare a climatului instituțional prevăzute de Legea integrității nr.82 din 25 mai 2017.

În cele din urmă accentuăm faptul că, insuficiența reglementării și asigurării reale a transparenței funcționării autorităților publice, poate determina desfășurarea de către agenții publici a activității într-un cadru obscur.

Recomandări:

Reglementarea aspectelor deficitare enumerate supra.

Totodată, cu titlu de remarcă, se accentuează faptul că în condițiile de austeritate bugetară permanentă, potrivit recomandărilor metodologice de referință elaborate de către autorități în comun cu partenerii de dezvoltare, în mod consecvent se optează pentru evitarea creării unor instituții noi și atribuirea sarcinilor/atribuțiilor unor instituții deja existente care pot cumula aceste atribuții/sarcini.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa/insuficiența transparenței funcționării

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - influențare necorespunzătoare

entităților publice	<ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu - abuz de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - încălcare a incompatibilităților în funcția publică - încălcare a restricțiilor în ierarhie în funcția publică • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu - abuz de serviciu - spălare a banilor proveniți din infracțiuni
---------------------	---

- 12 -

Art.15 alin.(1)

Articolul 15. Finanțarea activității de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului

(1) Finanțarea activității de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului se stabilește de Consiliu, ținând cont de obiectivul asigurării eficacității și eficienței desfășurării mecanismului de examinare a investițiilor.

Obiecții:

Prim-plan analiza prevederilor evidențiate denotă incompatibilitatea acestora cu principiile de legiferare statuate de prevederile Legii nr.100 din 22 decembrie 2017, potrivit cărora: *Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: [...] proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.*

Astfel, prin proiect, este atribuită Consiliului prerogativa de a-și stabili de sine stătător cuantumul remunerației încasate, fapt care în mod vădit determină un conflict de interese/favoritism.

Totodată, coroborat cu obiecțiile expuse anterior la pct.11 al compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, se accentuează lipsa unor prevederi ce vizează:

- sursa de finanțare a Consiliului, de rind cu alte deficiențe de reglementare a statutului acestuia;
- criterii pertinente de apreciere a calității/cantității muncii realizate și lipsa unei marje minim/maxim admisibile.

Prin urmare, reglementarea propusă creează precondiții pentru apariția manifestărilor de corupție în sensul atribuirii aleatorii a unor remunerații exagerate și eventual cauzarea de prejudicii bugetului public.

Totodată, lipsa prevederilor ce vizează sursa de finanțare, poate condiționa implicarea unor resurse financiare din partea persoanelor terțe vizate de proiect, fapt care periclitează integritatea instituțională și personală a fiecărui agent public din cadrul Consiliului.

Recomandări:

Obiecțiile expuse în cadrul compartimentului dat urmează a fi analizate coroborat cu cele expuse anterior la pct.11 al prezentului raport de expertiză anticorupție.

În context se accentuează necesitatea clarificării dacă a priori este acceptabilă stabilirea remunerării pentru consiliu, ținând cont de condițiile de austeritate bugetară permanentă și recomandărilor metodologice de referință elaborate de către autorități în comun cu partenerii de dezvoltare care, în mod consecvent accentuează necesitatea reducerii cheltuielilor bugetare.

În contextul insistării de către autor de instituționalizare a activității Consiliului/remunerarea activității

membrilor, se accentuează necesitatea reglementării: -sursei de finanțare (cu evitarea riscului prejudicierii bugetului public și riscului aferent finanțării acestuia din contul altor subiecți vizați de activitatea acestuia); - criteriilor pertinente de apreciere a calității/cantității muncii realizate și stabilirea unei marje minim/maxim admisibile.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive • Promovarea intereselor contrar interesului public 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu - influențare necorespunzătoare - trafic de influență - conflict de interese și/sau favoritism • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat în scopul protecției investițiilor realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului și creșterea transparenței acestora. În procesul de promovare a proiectului, s-au respectat parțial rigorile privind transparența decizională statuate de prevederile Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Aprecierea motivării expuse în nota informativă a proiectului prin prisma potențialului impact și riscuri de corupție aferente proceselor reglementate, denotă insuficiența argumentării inerenței adoptării unor prevederi ale proiectului (vizează criteriile potrivit cărora au fost delimitate domeniile de importanță pentru securitatea statului stabilite de prevederile art.4 lit.b)-d), g)). În aceeași ordine de idei, contrar prevederilor art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, autorul nu a prezentat fundamentarea economico-financiară, deși implementarea proiectului presupune antrenarea unor resurse financiare suplimentare (conform art.15 al proiectului). Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea și completarea notei informative cu aspectele deficitare evidențiate supra, efectuarea unei expertize ecologice și economice în modul prevăzut de art.34 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și coordonarea inițiativei cu Consiliul Concurenței potrivit art 32 al Legii nr.100/2017.

Prevederile proiectului, în mare parte, nu corespund rigorilor de tehnică legislativă stabilite de prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. În acest sens, se evidențiază utilizarea multiplelor formule și sintagme ambigui, ce atribuie neclaritate normelor ce vizează:

- criteriile de apreciere a potențialilor investitori;
- cazurile în care agentul public solicită informații suplimentare și să categorizeze informațiile ce pot fi solicitate;
- aprecierea existenței un interes public justificat;
- criterii de examinare a informațiilor prezentate de către potențialii investitori.

În textul proiectului au fost identificate norme incompatibile cu reglementările altor acte normative în vigoare, ce vizează competența de elaborare/actualizare/ publicare a listei jurisdicțiilor cu risc sporit (art.6 alin.(1) lit.a), alin.(2)).

Totodată, prevederile proiectului sunt lacunare sub aspectul reglementării statutului Consiliului, fapt care creează precondiții pentru interpretarea subiectivă a aspectelor ce țin de:

- forma organizatorico-juridică (devine incert dacă acesta își va desfășura activitatea sub forma unui organ colegial cu întrunire periodică cu asistarea din partea agenților publici ai unei entități publice sau crearea unei entități noi care va necesita bugetarea unor resurse financiare suplimentare;
- încadrarea acestuia în sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate;
- regimul general al activității acestuia;
- modul de finanțare a activității – în cazul instituirii unei entități publice noi;
- principiile fundamentale de organizare și funcționare a acestuia;
- raporturile juridice care decurg din activitatea acestuia;
- componența nominală/instituțională acestuia și componența numerică;
- procedurile administrative de delegare a membrilor/angajarea personalului;
- transparența activității acestuia (lipsa prevederilor și procedurilor de asigurare a accesului publicului general la informația referitoare la activitatea Consiliului; lipsa normelor care asigură transparența informațională a autorităților publice prin utilizarea tehnologiilor informaționale moderne (pagini și resurse web, baze de date deschise, forme interactive pentru adresările cetățenilor și persoanelor juridice etc.).

Carențele prenotate pot condiționa riscuri de corupție aferente proceselor reglementate admise atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoanele care au sau susțin că au influență asupra acestora, cât și de către potențialii investitori care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a determina agenții publici responsabili de a interpreta norma într-un anumit sens – favorabil potențialului investitor/beneficiar efectiv.

În cele din urmă, se concluzionează că proiectul poate fi promovat doar cu condiția respectării recomandărilor înaintate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

08.11.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior

